

FOLKETINGET

Temamøde om forbrugernes omkostninger ved brug af bankernes services

Erhvervsudvalget

30. maj 2024 kl. 14.00-15.30 i værelse1-133

FOLKETINGET

Jesper Rangvid

CBS

Temamøde om forbrugernes omkostninger ved brug af bankernes services
Erhvervsudvalget

FORBRUGEROMKOSTNINGER VED BRUG AF BANKERNES SERVICE

Jesper Rangvid, CBS

Folketingets Erhvervsudvalg,
temamøde. 30. maj 2024

Største danske banker tjente 45 milliarder kroner sidste år

Indtægterne fra de stigende renter har fået danske bank offentliggøre rekordoverskud på stribe.

Minister blander sig i bankernes rekordoverskud: Tid til at sænke gebyrerne

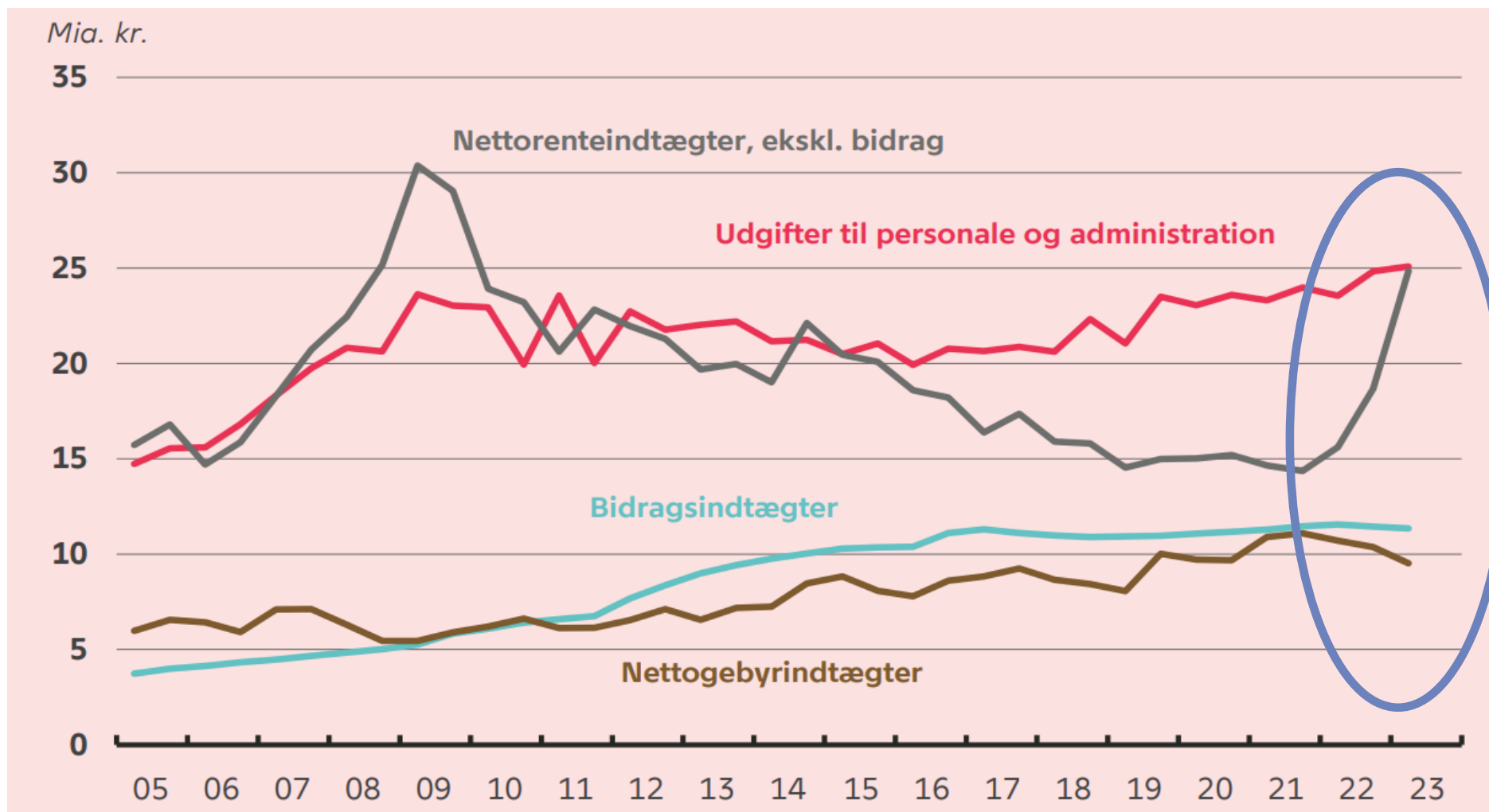
Landets største banker havde i 2023 et overskud på 45 milliarder kroner.

Forbrugerrådet Tænk vil have bankernes rekordoverskud ud til kunderne

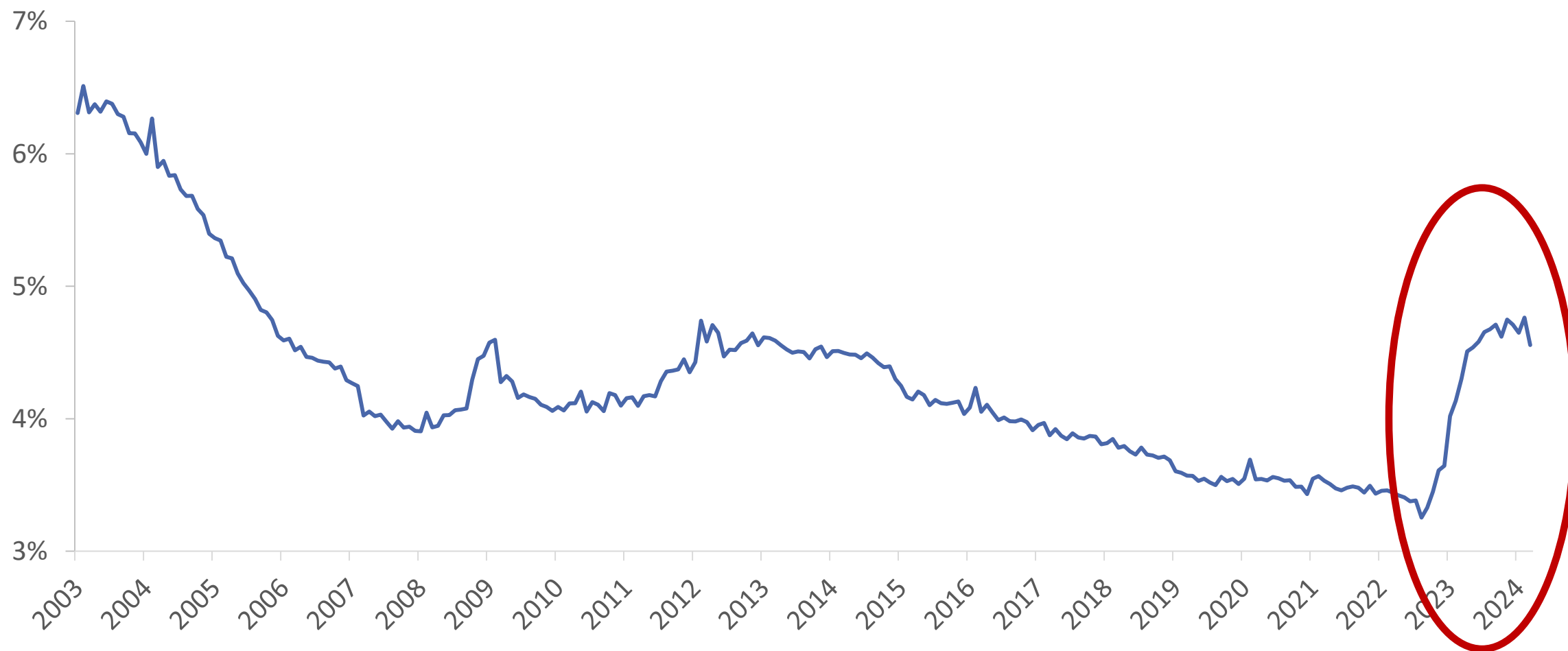
Stærke regnskaber i 2023 overstråler flere års udfordringer med indtjeningen i bankerne

Øget indtjening bidrager til styrket robusthed i institutterne

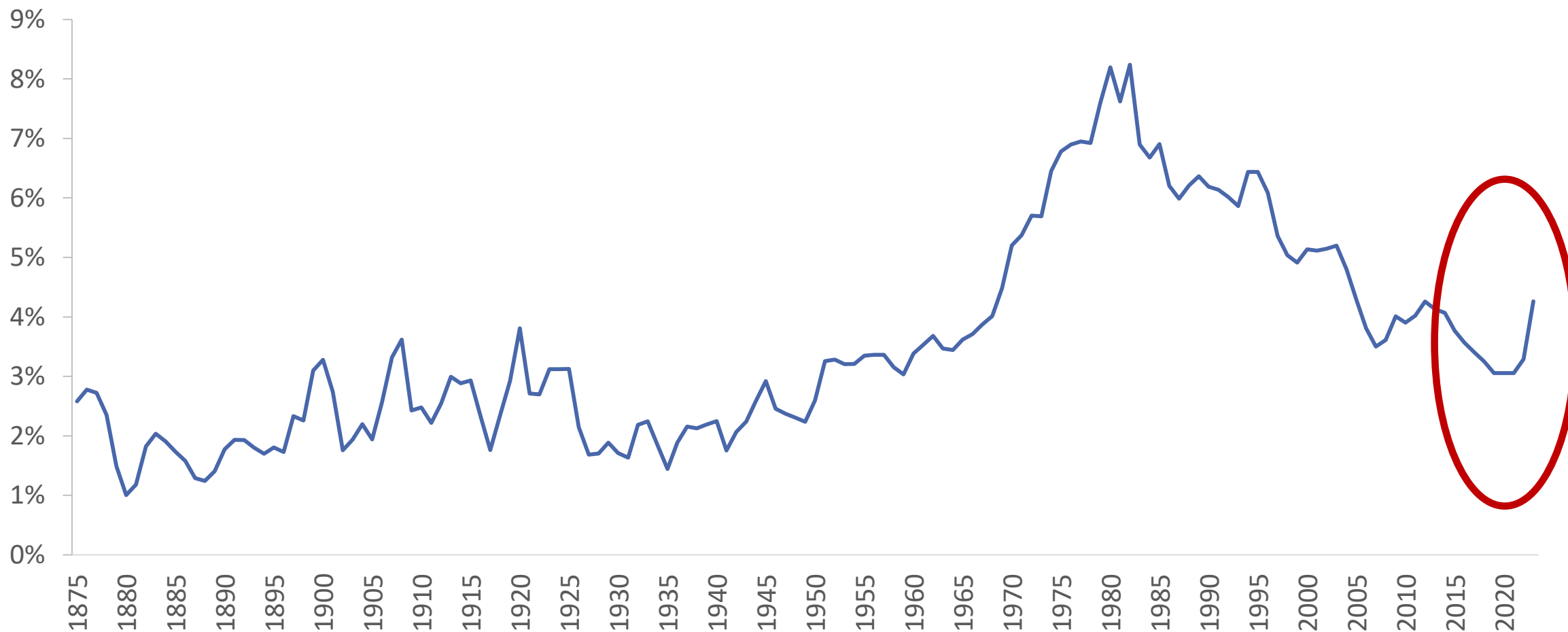
Stigende overskud skyldes renteindtægter

Rentemarginal - husholdninger

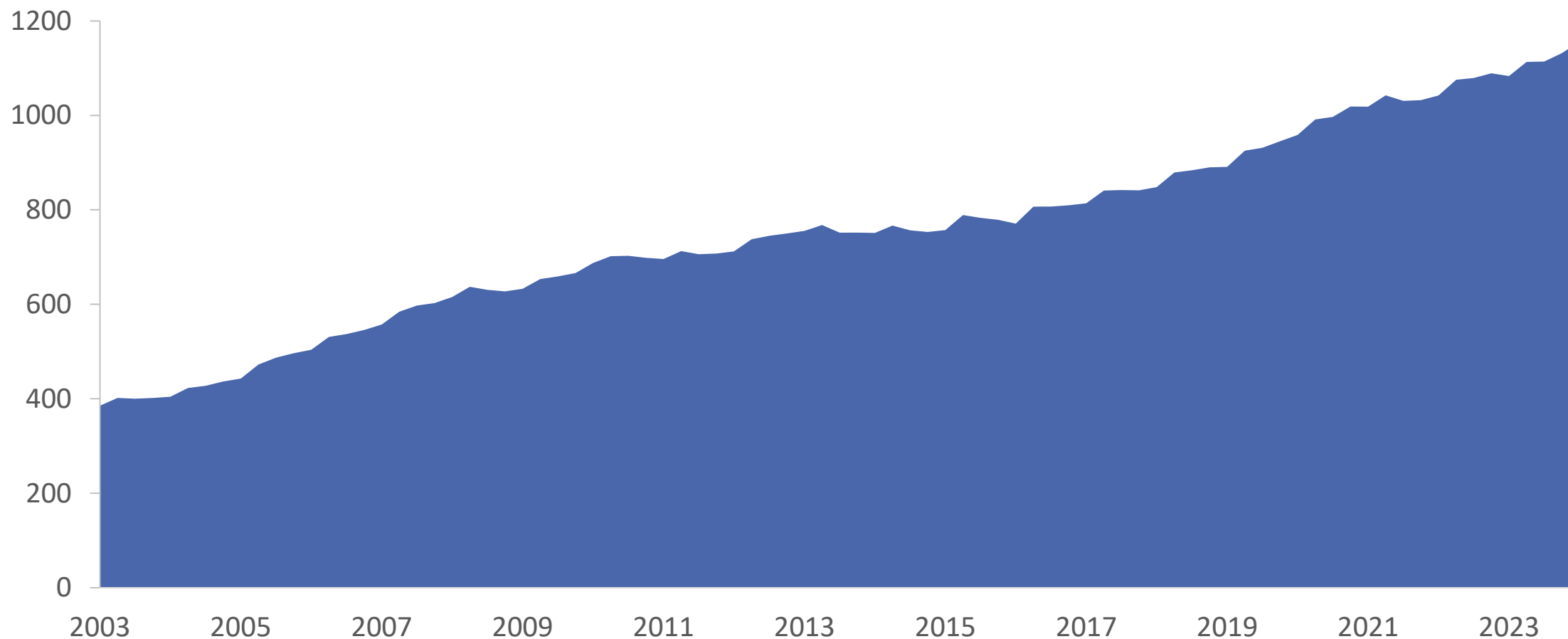

Rentemarginal – sidste 150 år

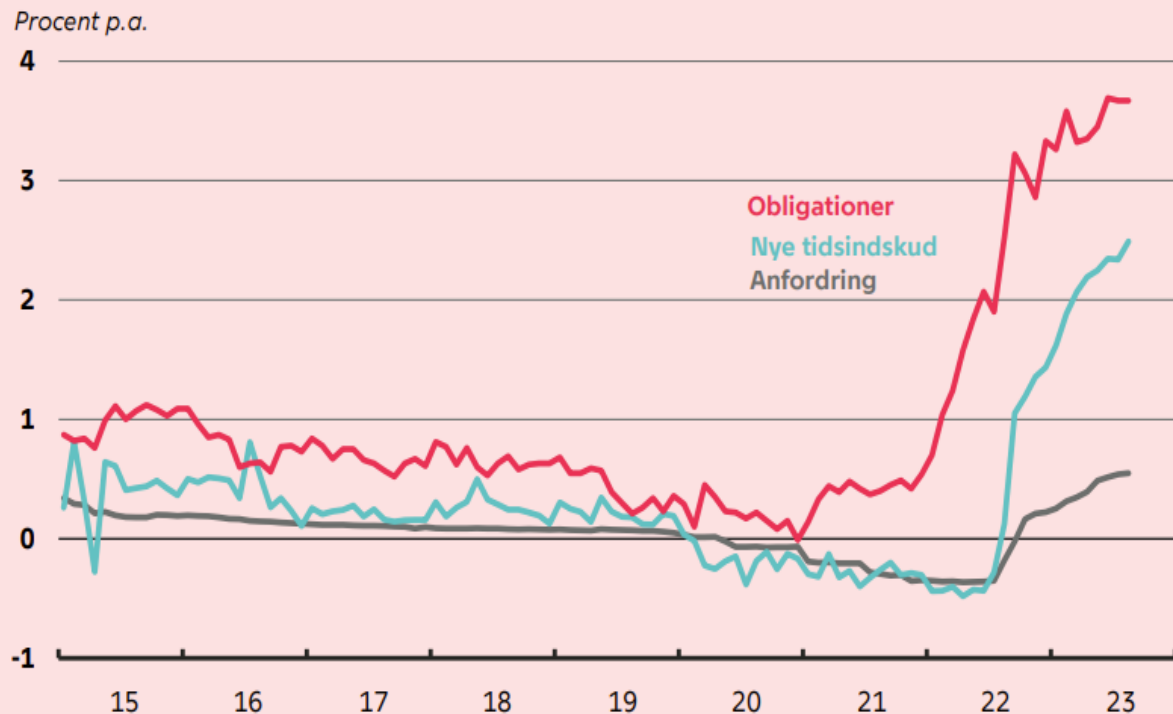
Vi har meget store indestående i banker

Husholdningers indestående i pengeinstitutter, mia. DKK

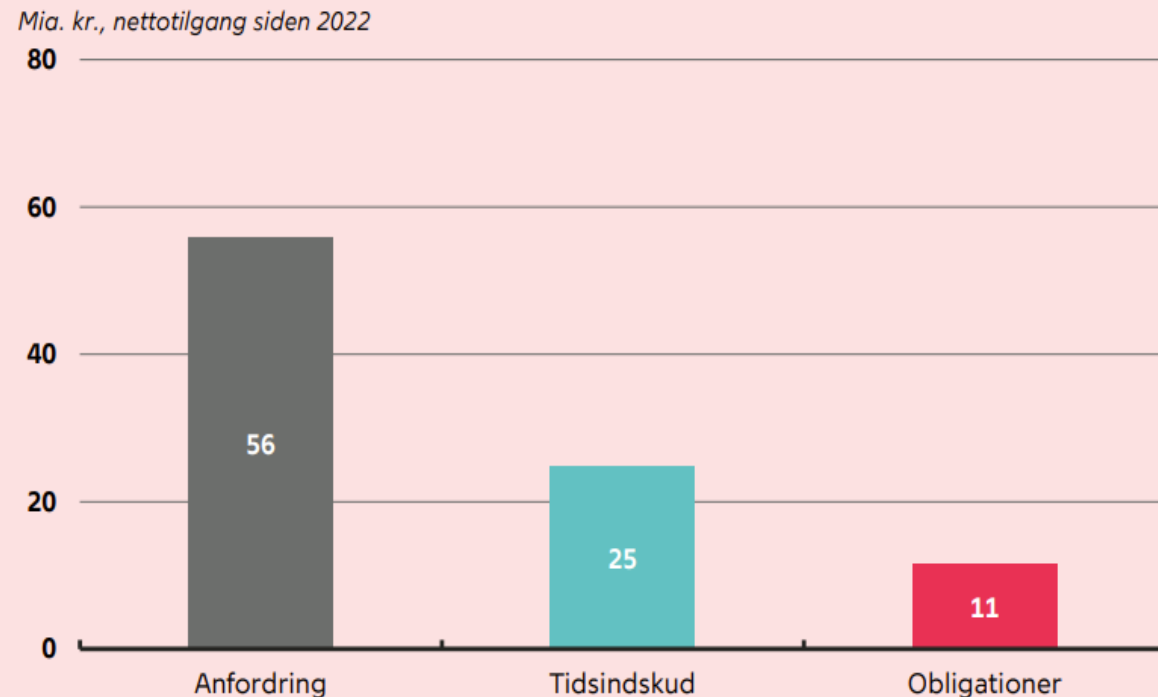

Vi flytter ikke vores lavtforrentede indestående

Betydelig rentegevinst ved alternativer til anfordring

Husholdningerne har kun i et begrænset omfang reageret på rentegevinsten i perioden med rentestigninger

Konklusion

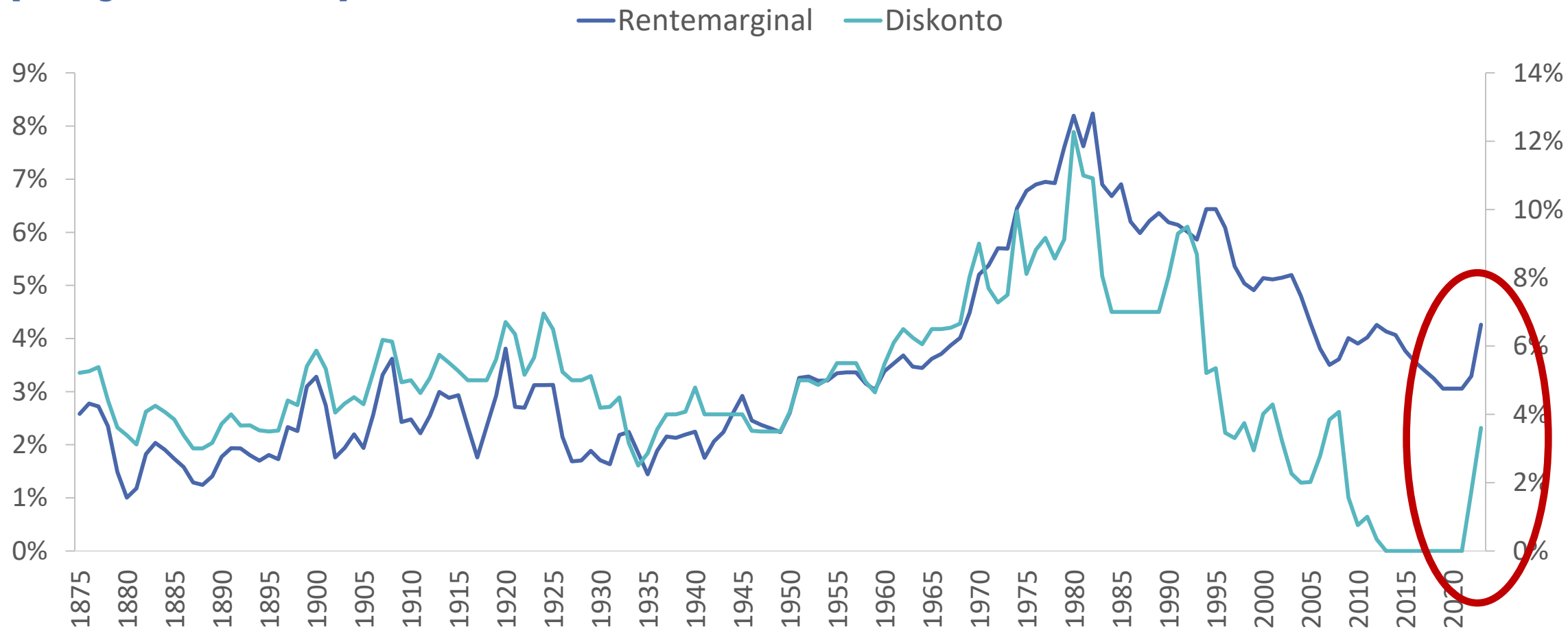
- Stor indtjening i bankerne i 2023.
- Årsag: Rentemarginalen er steget, og husholdningerne reagerer ikke på rentestigninger.

”Løsninger”:

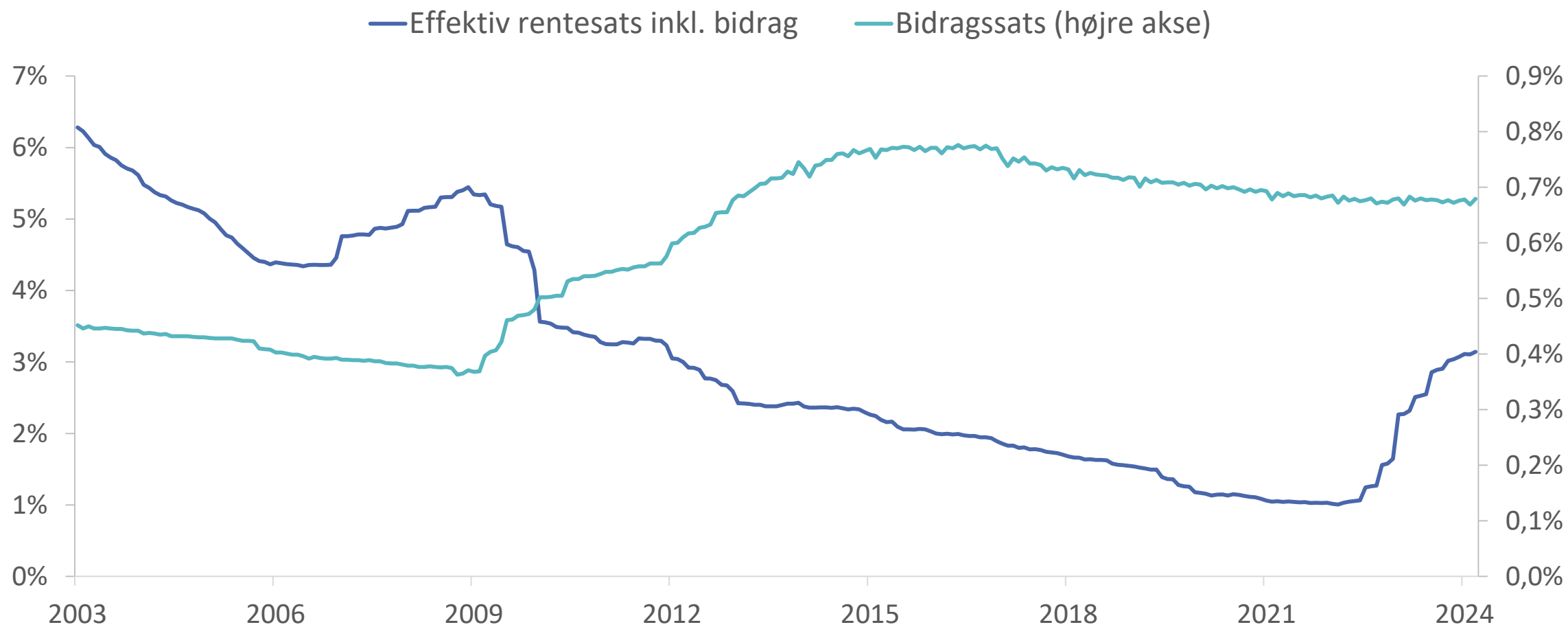
- Uddan (information) danskerne om alternativer til bankbogen.
- Produktudvikling: Pengemarkedslignende billige sikre produkter.
- Mere/bedre rådgivning i bankerne?

Appendix

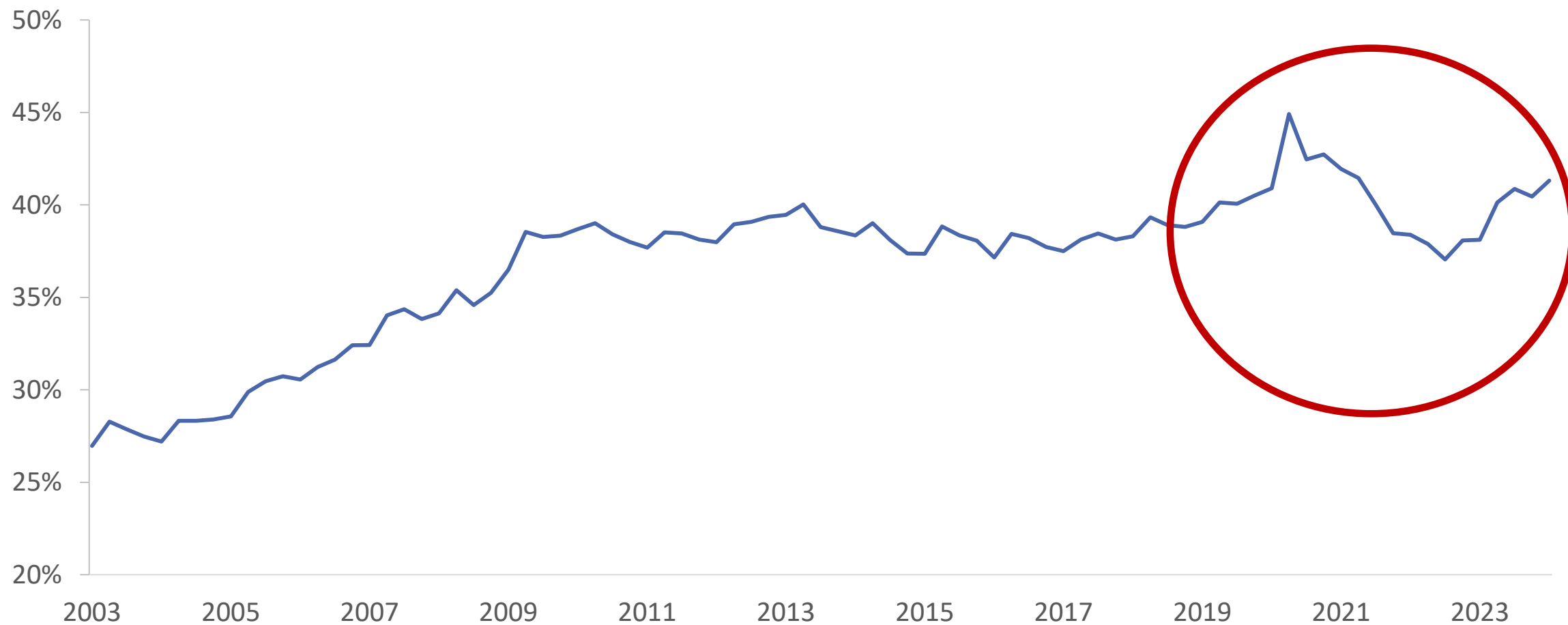
Rentemarginal og Nationalbankens styringsrente (højre akse)

Realkreditrente og bidragssats

Indestående på bankbogen ift. BNP

FOLKETINGET

Ane Arnth Jensen

Vice adm. Direktør, Finans Danmark

Temamøde om forbrugernes omkostninger ved brug af bankernes services
Erhvervsudvalget

Indlæg ved Erhvervsudvalgets temamøde: Perspektiver på forbrugeromkostninger

Ane Arnth Jensen, viceadm. direktør i Finans Danmark

30. maj 2024

Danskerne nyder hver dag godt af services inden for f.eks. bank og realkredit

Samlet udlån i Danmark fra bank- og realkredit: 4.700 mia. kr.

Realkreditlån for ca. 3.100 mia. kr.

- 1.632 mia. kr. til husholdninger
- 1.390 mia. kr. til erhverv
- 33 mia. kr. til finansielle virksomheder
- 26 mia. kr. til offentlig forvaltning

Banklån i Danmark for ca. 1.600 mia. kr.

- 396 mia. kr. til husholdninger
- 522 mia. kr. til erhverv
- 603 mia. kr. til finansielle virksomheder*
- 32 mia. kr. til offentlig forvaltning

* Primært centralbanker og andre finansielle institutioner. Kun ca. 40 mia. kr. er til andre penge- og realkreditinstitutter.

Kilde: Nationalbanken

Bankerne tilbyder digitale tjenester

MobilePay

- 557 millioner transaktioner i 2023
- 4,5 millioner danskere bruger hver gennemsnitligt MobilePay 124 gange årligt

MitID

- Finans Danmark og bankerne står sammen med Digitaliseringsstyrelsen bag MitID.
- Bankerne bruger ca. **1 mia. kr.** på udvikling og drift af MitID.

Digital betalingsinfrastruktur

- Hver bankdag i 2023 blev der i gennemsnit sendt betalinger for 699 mia. kr. gennem den danske betalingsinfrastruktur
- Heraf var 47 mia. kr. detailbetalinger, der blev sendt igennem Detailclearingerne, som ejes af Finans Danmark

Kilde: MobilePay, Finans Danmark og Nationalbanken. Note: Detailbetalinger er betalinger mellem borgere, virksomheder og offentlige myndigheder med fx betalingskort, mobiltelefon og konto-til-konto overførsler i netbank

Udvalgte omkostninger for banksektoren

Ca. **38.600 medarbejdere** inden for bank- og realkredit

Hver 10. medarbejder arbejder med **compliance** til en lønsum på ca. **3,4 mia. kr. årligt**

Systemisk buffer

Buffersats på 7 pct. til eksponeringer mod ejendomsselskaber med undtagelse af lån i LTV interval 0-15 pct.

Ifølge Risikorådet svarer bufferen til et øget kapitalkrav på ca. **10 mia. kr.**

Kreditregistret

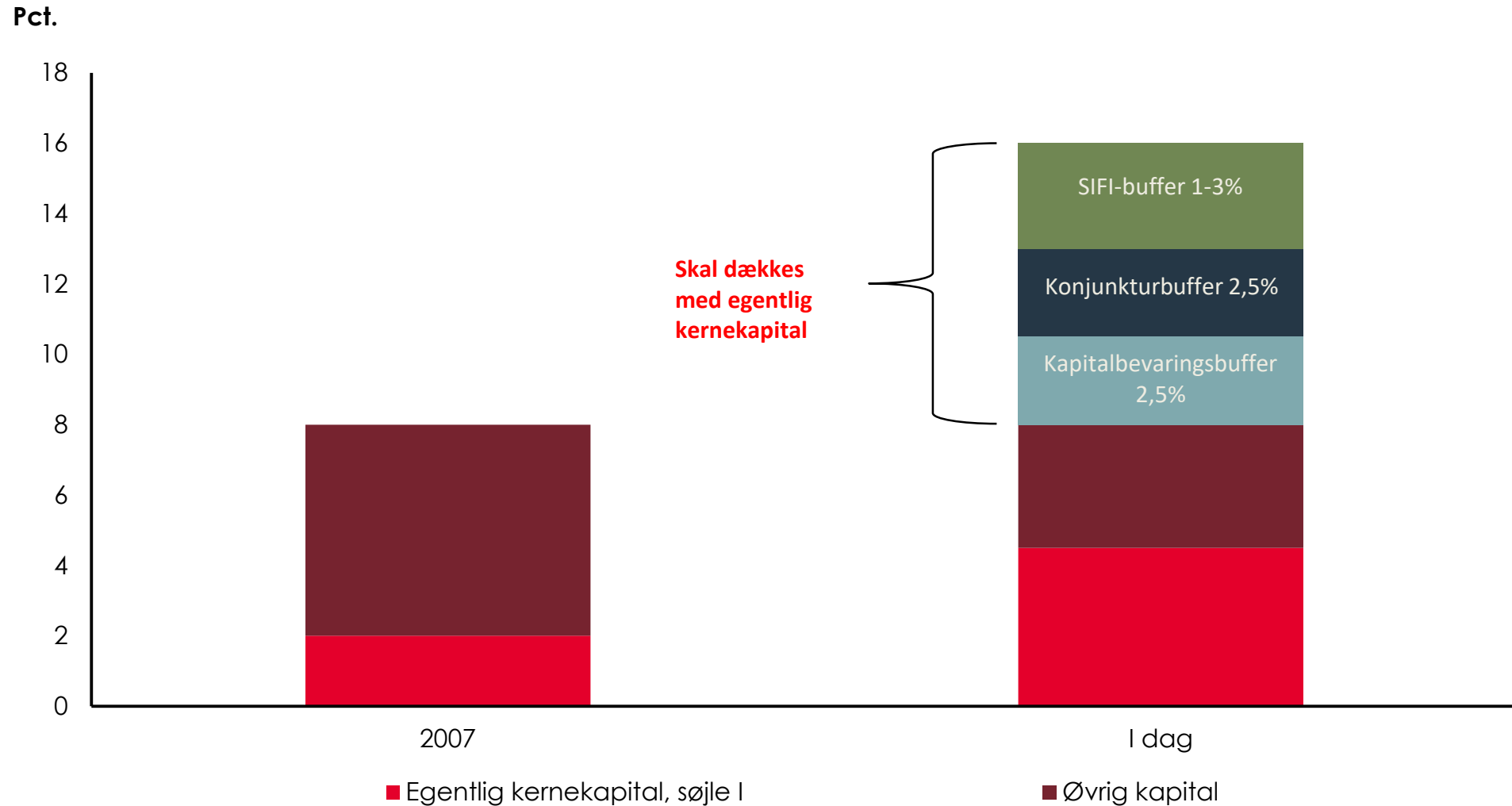
Sektoren pålagt ny omfattende rapportering til Nationalbanken og Finanstilsynet.

Skøn udviklingsomkostninger: **125-150 mio. kr.**

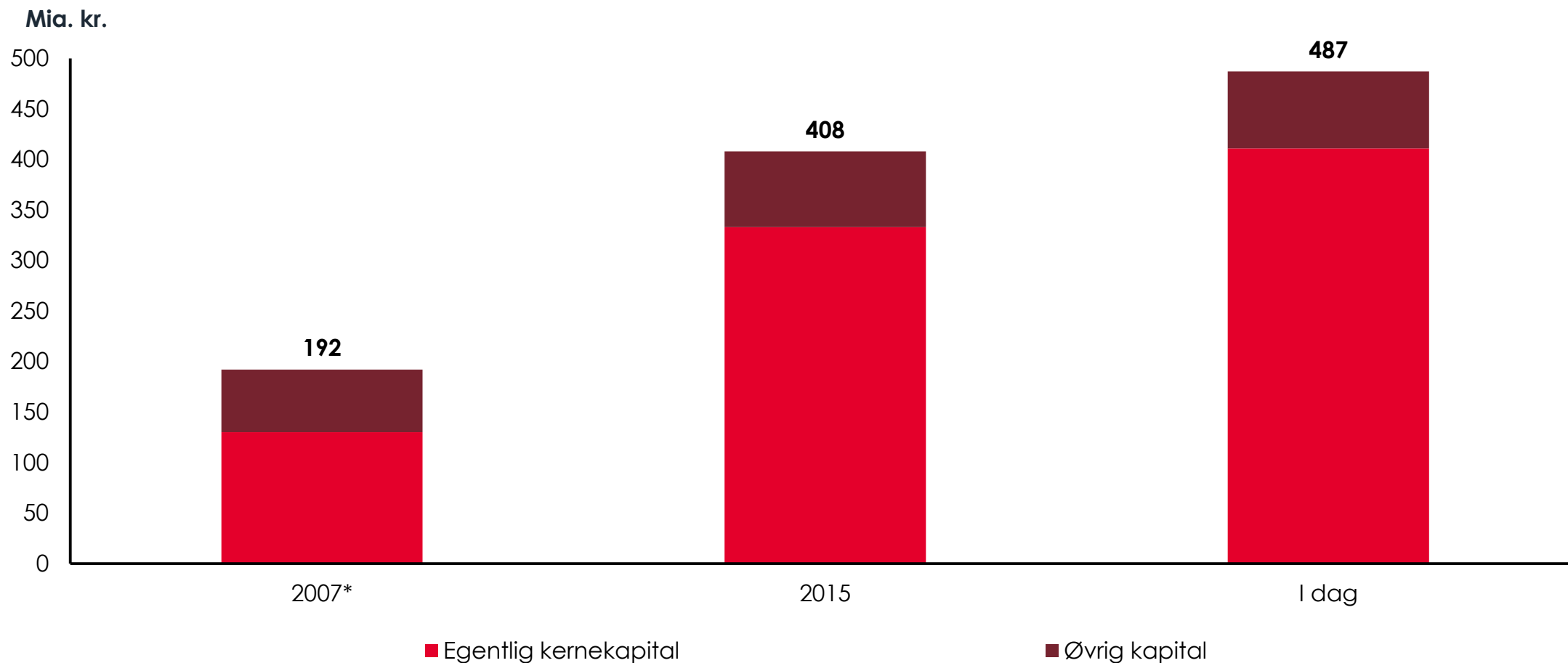
Forventet årlig ekstraregning: 4-5 dobling i forhold til de nuværende driftsomkostninger.

Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af oplysninger fra sektoren og Det Systemiske Risikoråd

Kravene til bankernes kapital (polstring) er steget betydeligt efter finanskrisen

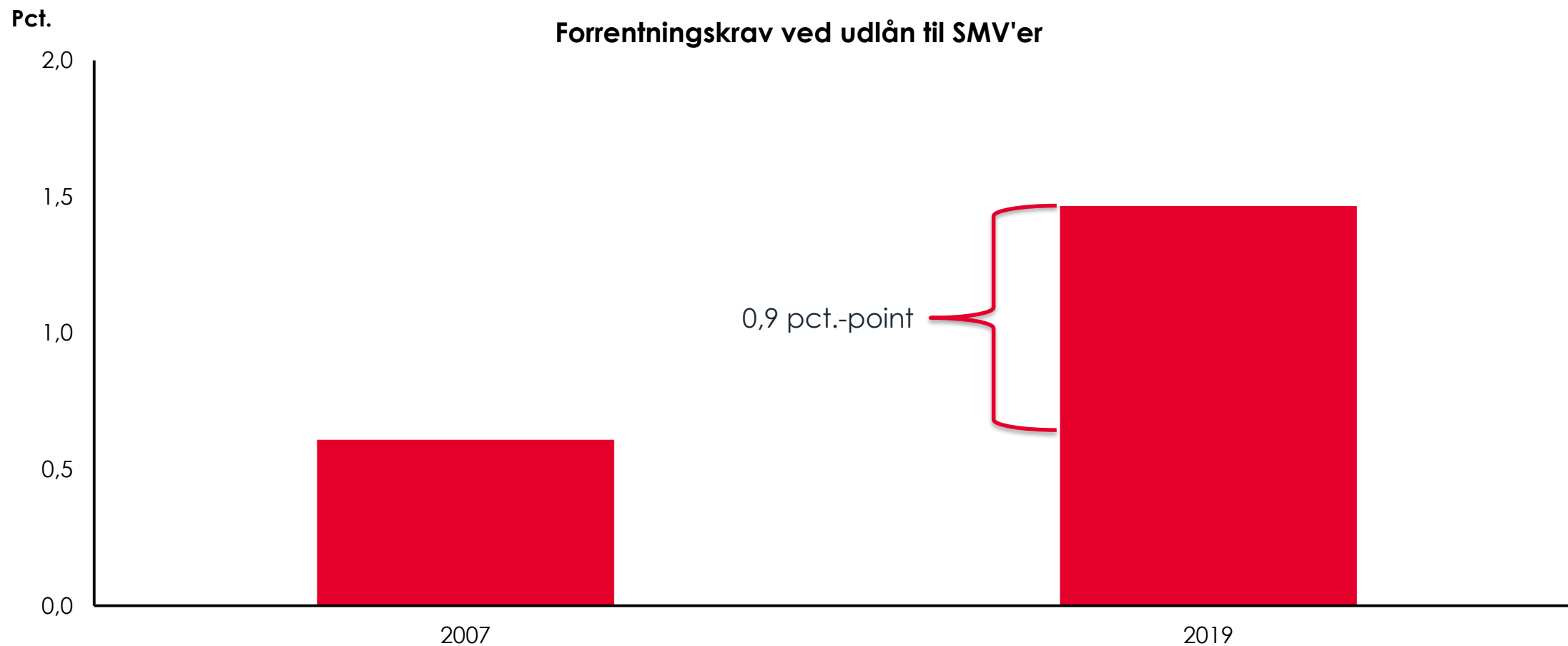

Og bankernes kapital (polstring) er markant forøget efter finanskrisen

Kilde: Finanstilsynet. Note 2007*: Kun kapitalen for danske pengeinstitutter – ikke realkrediten – er tilgængeligt fra Finanstilsynet. I de øvrige år er kapitalen vist for bank og realkredit.

Effekt af højere kapitalkrav på udlånsrenten til en lille virksomhed (SMV)

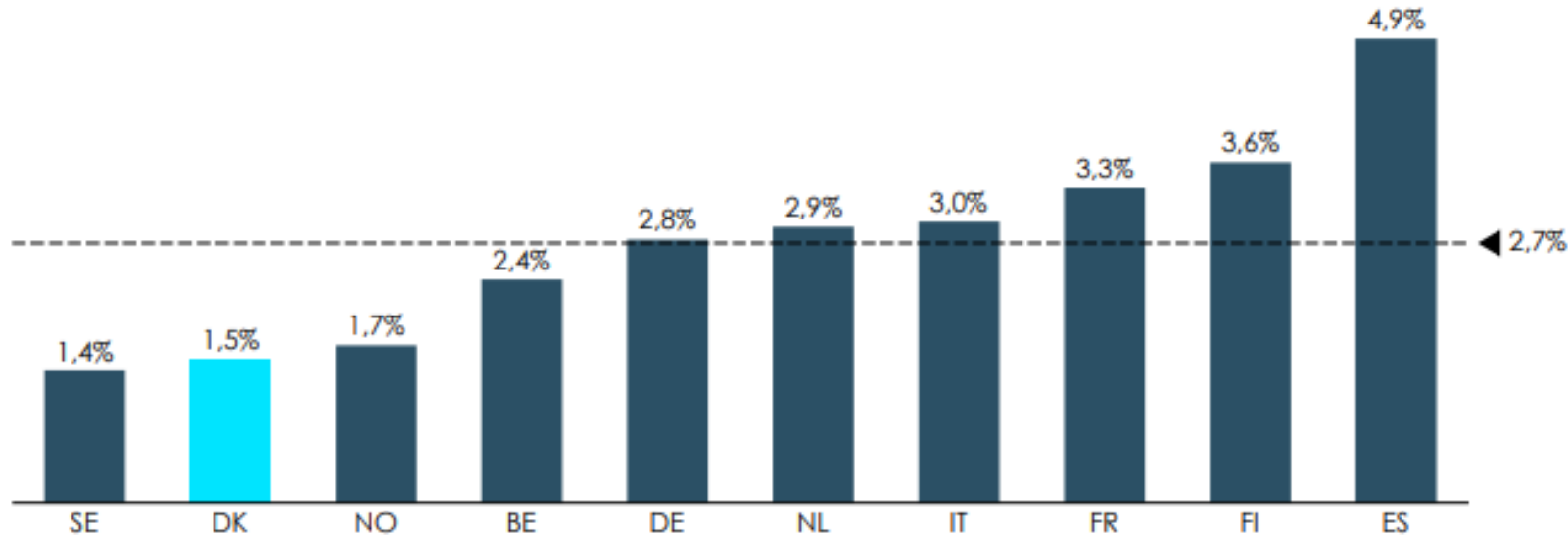

Note: Beregningen tager udgangspunkt i standardmetoden for beregning af risikovægte, en egentlig kernekapital på 8,1 pct. i 2007, 19,5 pct. i 2019 og et fast afkastkrav på 10 pct. Kilde: Finans Danmark

Den danske banksektor er omkostningseffektiv

Driftsomkostninger for udvalgte europæiske lande, 2019

Driftsomkostninger som andel af samlede aktiver

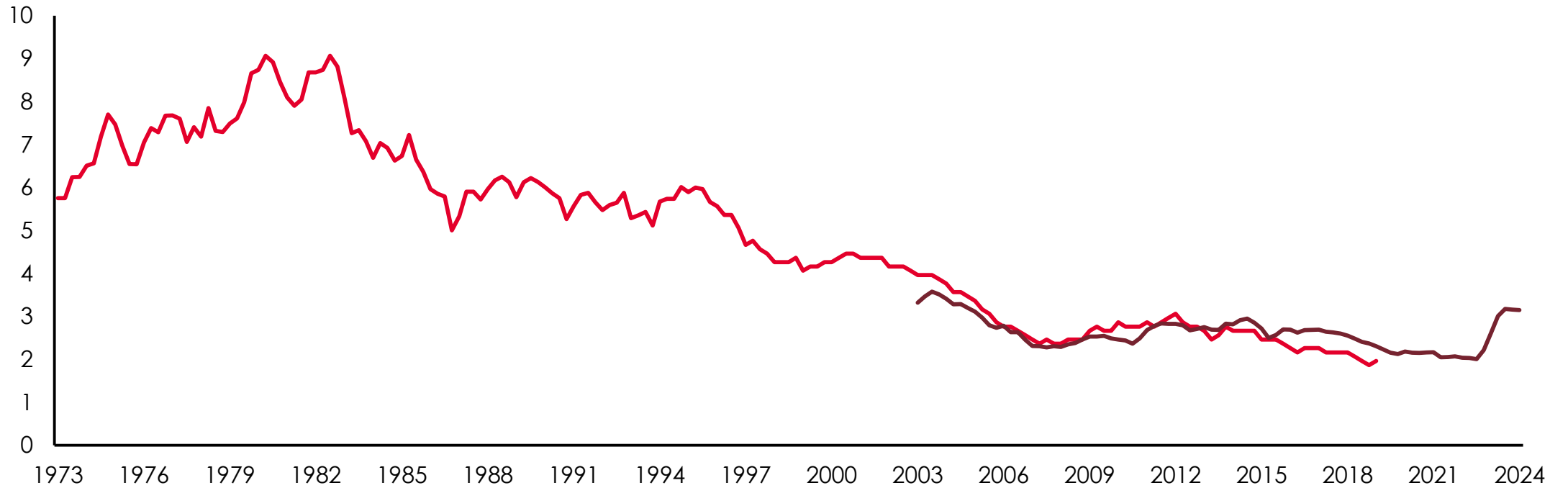

Note: Her indgår banker på koncernniveau, og de er medtaget for det land, hvor de har hovedkontor – dvs. Danske Bank hører til Danmark, og Nordea hører til Finland.

Kilde: Copenhagen Economics baseret på S&P Global Market Intelligence database

Rentemarginalen er historisk set lav

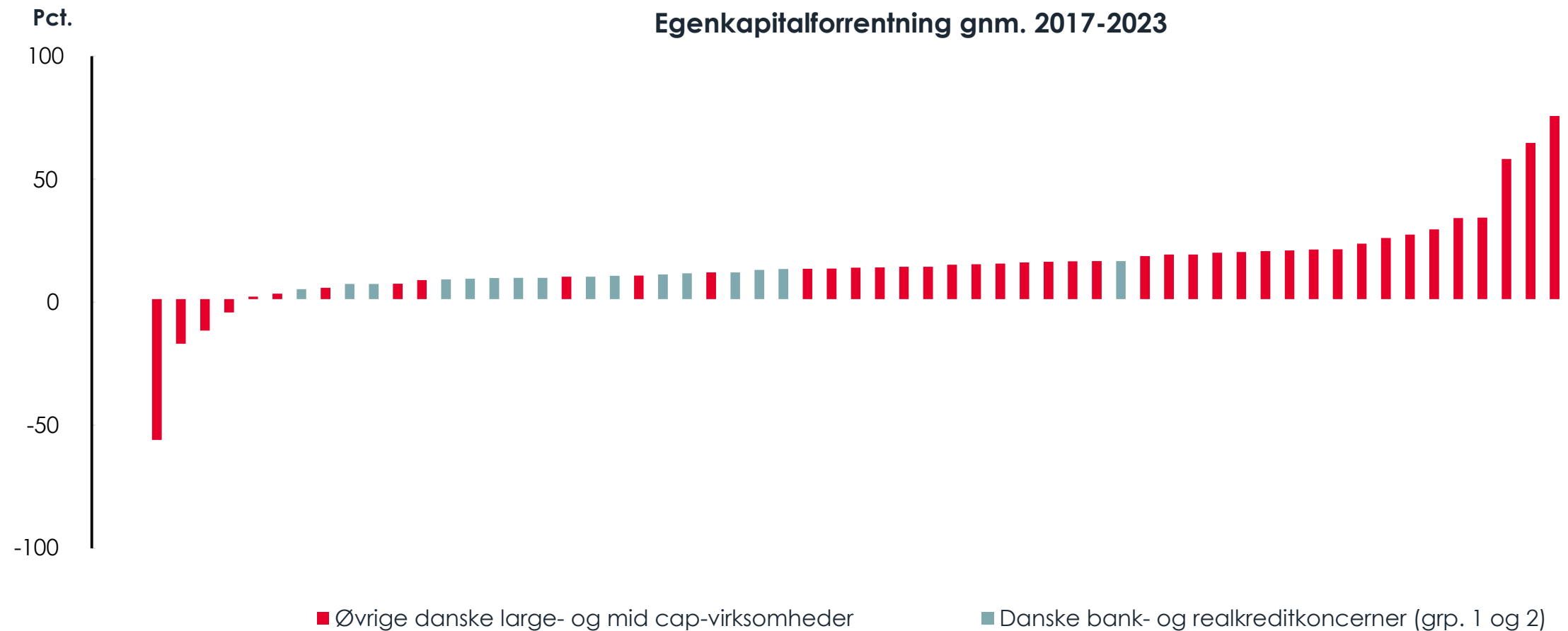
Pct.-point

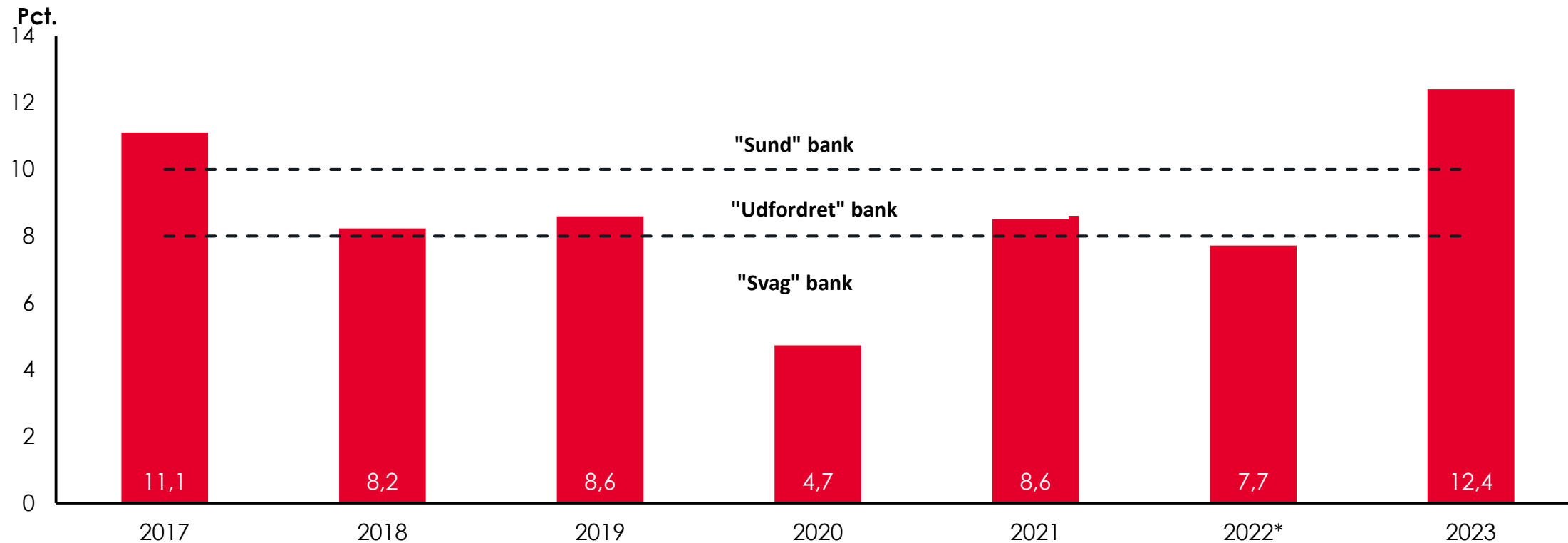
— Bankernes rentemarginal (MONA, korrigeret)

— Bankernes rentemarginal (MFI)

Afkastet i den danske banksektor er lavt sammenlignet med andre danske virksomheder

Danske bankers indtjening har været udfordret i flere år ifølge IMF

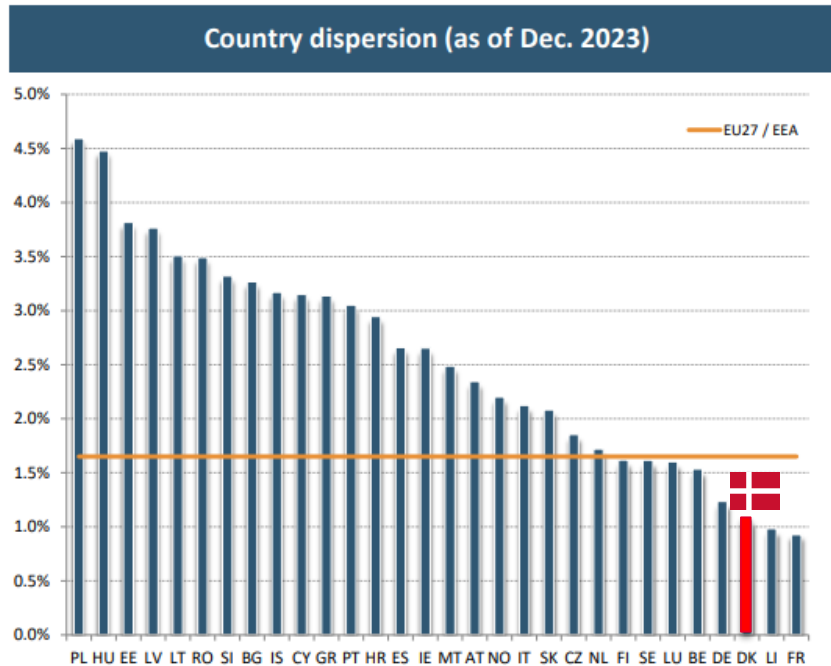
Kilde: IMF og bankernes årsregnskaber 2023.

2022*: Korrigeret for ekstraordinær omkostning i Danske Bank vedr. Estland-sagen på 13,8 mia. kr.

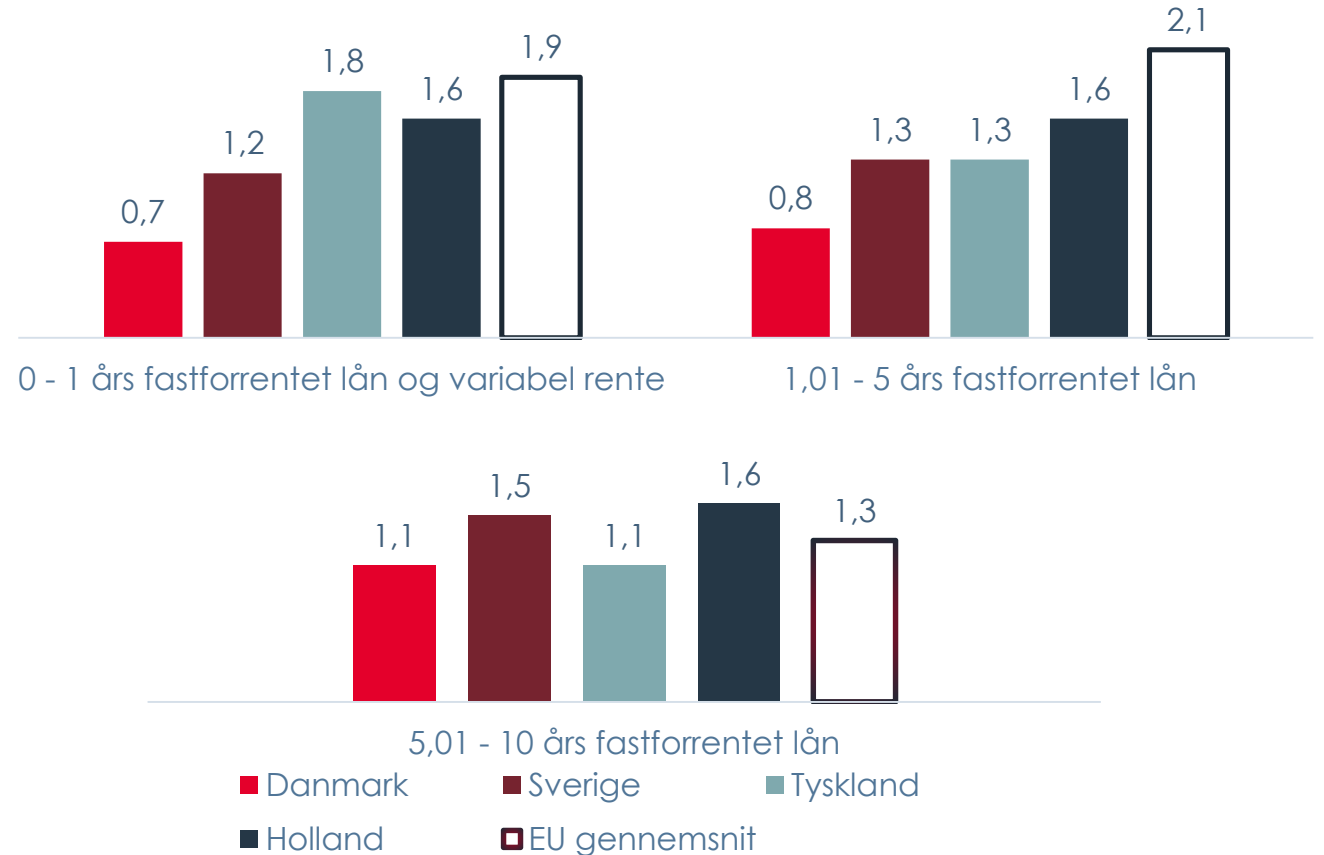
Egenkapitalforrentningen var betydeligt lavere med denne ekstraordinære omkostning.

Den danske banksektor giver billige lån

Nettorentemargin europæiske lande

Renter (inklusive bidragssats) på boliglån i pct. i 2021

FOLKETINGET

Jakob Brandt

Adm. direktør, SMV Danmark

Temamøde om forbrugernes omkostninger ved brug af bankernes services
Erhvervsudvalget

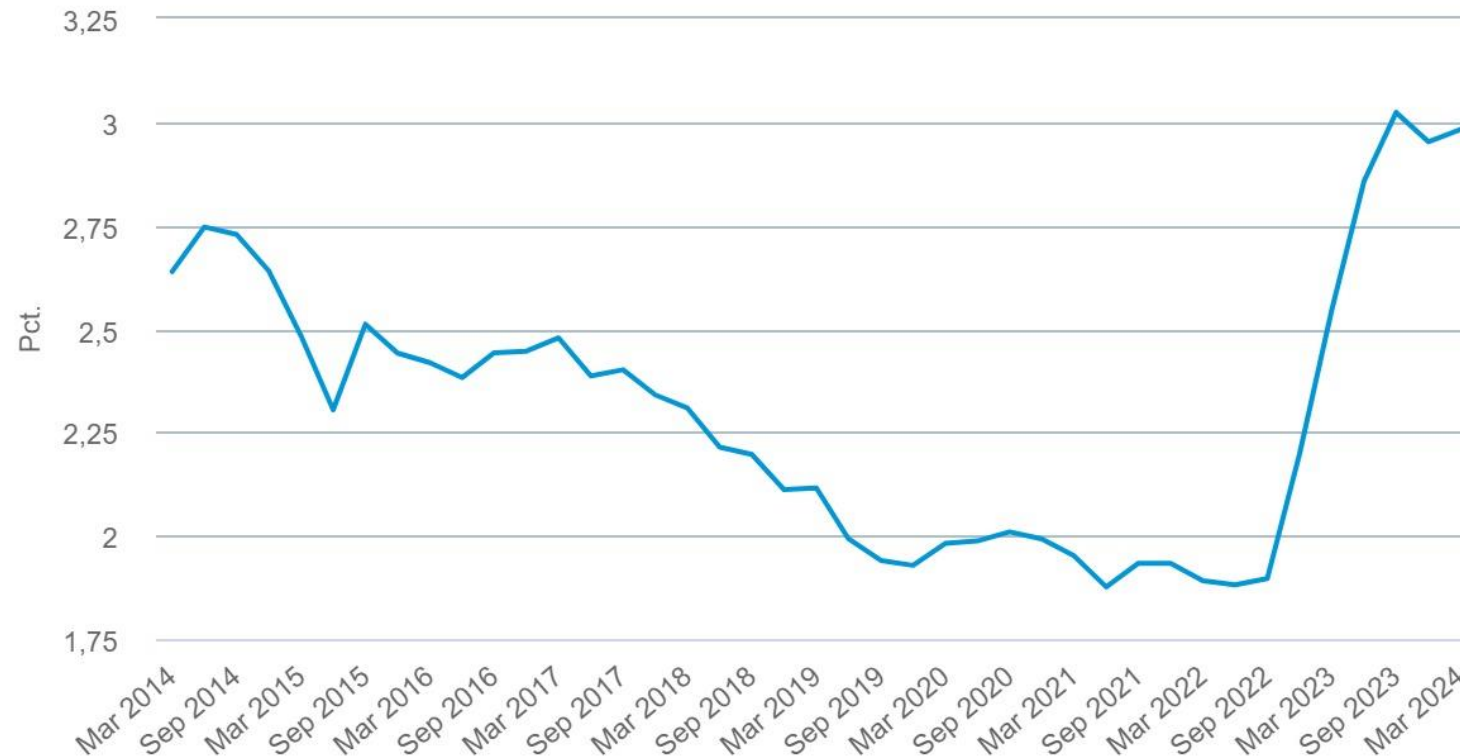
SMVdanmark

Rentemarginalen

Pengeinstitutternes udestående indenlandske forretninger - Rentemarginaler

Valuta: Alle valutaer | Indenlandsk sektor: 1000: Alle indenlandske sektorer | Datatype:
Rentemarginal (procentpoint) | Instituttype: Pengeinstitutter i alt:

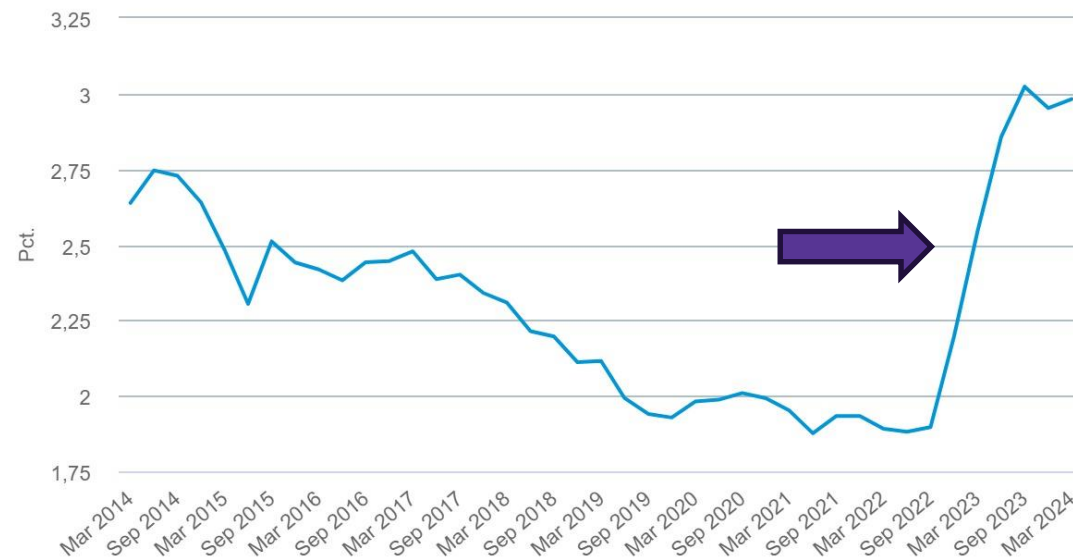

Rentemarginalen set i lyset af gebyrudviklingen

- Rentemarginalen stiger fra 1,9 pct. i september 2022 til 3,0 pct. i september 2023.
- Hvis bankerne i 2023 havde hævet indlånsrenten i samme takt, som de hævede udlånsrenten, så ville erhvervslivet have fået 7 mia. kr. mere i rente på deres indeståender.

Pengeinstitutternes udestående indenlandske forretninger - Rentemarginaler

Valuta: Alle valutaer | Indenlandsk sektor: 1000: Alle indenlandske sektorer | Datatype: Rentemarginal (procentpoint) | Instituttype: Pengeinstitutter i alt:

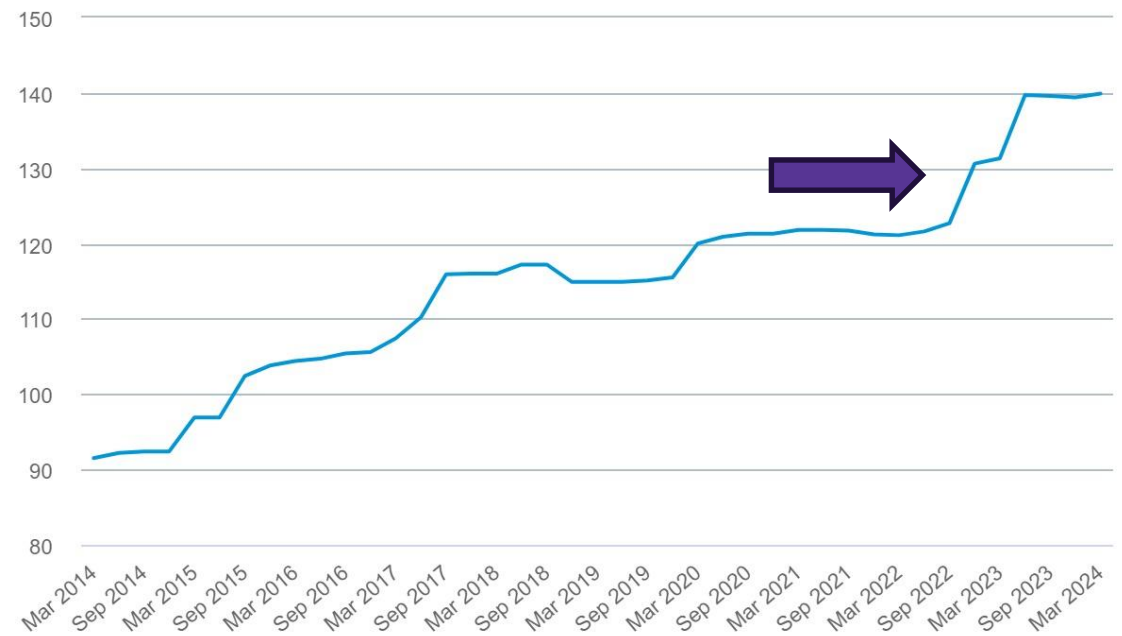

Kilde: Danmarks Statistik (DNRURPI)

- Gebyrerne stiger med 16 pct.-point fra september 2022 til september 2023.
- Det skal ses i lyset af, at de generelle priser i samme periode stiger 1 pct.-point.

Forbrugerprisindeks (2015=100)

Enhed: Indeks | Varegruppe: 12.6.2.1 Gebyr til banker mv.:

Kilde: Danmarks Statistik (PRIS111)

To eksempler på gebyrer

- Virksomhed opkræves årligt et gebyr på 1.000 kroner af banken for at trække data ud i forbindelse med årsregnskab.
- Ikke mulighed for blot at trykke "generér rapport" eller lignende, når man vil trække sine egne data ud til revisor.
- Virksomhed opkræves gebyr på 500 kroner af banken for at afvise en betaling via en betalingserviceaftale tilknyttet en konto, hvor der ikke er penge på kontoen til at gennemføre betalingen.
- En gennemgang af bankernes prisbøger i marts 2024 viste, at gebyret generelt ligger på mellem 250 til 500 kroner hos bankerne.

Survey*

- 50 pct. af virksomhederne ville overveje at skifte bank, hvis der var mulighed for lavere gebyrer.
- 40 pct. af virksomhederne ville overveje at skifte bank, hvis der var mulighed for bedre renter.
- 25 pct. af virksomhederne har ikke overblik over de gebyrer, de betaler til deres bank.
- 41 pct. af virksomhederne vælger i høj eller meget grad høj grad bank ud fra gebyrernes omfang.
- 30 pct. af virksomhederne får ikke positive renter på deres erhvervskonto.
- 32 pct. af virksomhederne oplever, at deres bank er villig til at forhandle om renten på indlån og udlån.

Konklusion

- Markedet er præget af for lidt konkurrence og ringe gennemsigtighed.
- Behov for en tilbundsgående undersøgelse af konkurrenceforholdene på bankmarkedet og etablering af større prisgennemsigtighed for erhvervskunder.
- Bankerne skal forpligtes til en mere proaktiv vejledning om bl.a. alternativer andre steder i branchen.
- Bør være nemmere for nye banker at etablere sig på markedet.

SMIVdanmark

FOLKETINGET

Morten Bruun Pedersen

Seniorøkonom, Forbrugerrådet Tænk

Temamøde om forbrugernes omkostninger ved brug af bankernes services
Erhvervsudvalget

**Temamøde i
Erhvervsudvalget**

Forbrugernes omkostninger ved brug af bankernes services

Cheføkonom Morten Bruun Pedersen, Forbrugerrådet Tænk

Temaer

- **Velfungerende bankmarked og konkurrence**
- **Gennemsigtighed og mobilitet**
- **Omkostninger i bankerne og forbrugernes priser**
- **Afkast**
- **Rådgivning**
- **Forbrugerrådet Tænks forslag**

Velfungerende bankmarked og konkurrence

- Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen konkluderer, at bankmarkedet – og tilstødende markeder - er kendetegnet ved:
 - lav konkurrence
 - lav kundemobilitet
 - lav gennemsigtighed
 - adgangsbarrierer for nye virksomheder
- Pt koster bankernes forhøjede rentemarginal danske forbrugere rundt regnet 13 mia. kr. ekstra om året

Manglende gennemsigtighed

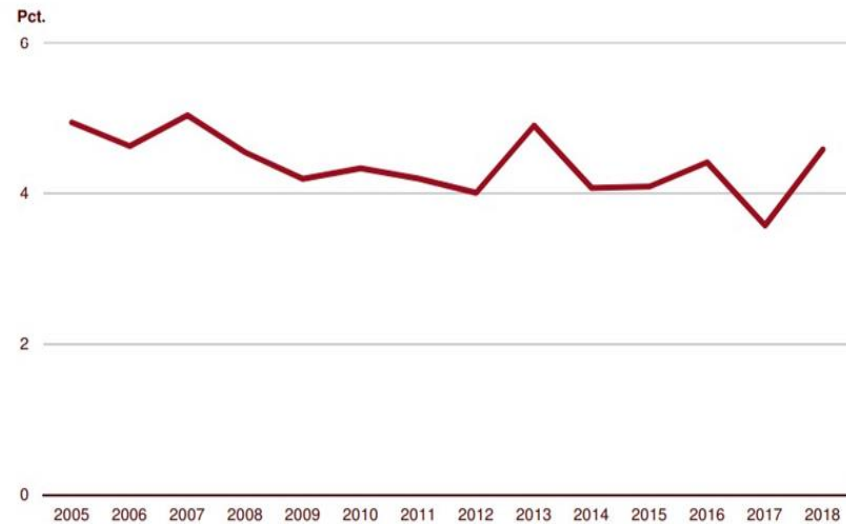
- Bankernes prisblade består ca. af 530 prisoplysninger
- Hver 3. kan ikke finde ud af hvad de betaler samlet set i deres egen bank
- Finansielle supermarkeder/samarbejdsaftaler gør det ekstra svært
- De årlige prisoversigter fra bankerne er ikke nok at forbrugere ved ikke hvad de betaler

Lav kundemobilitet på bank- og realkreditmarkedet

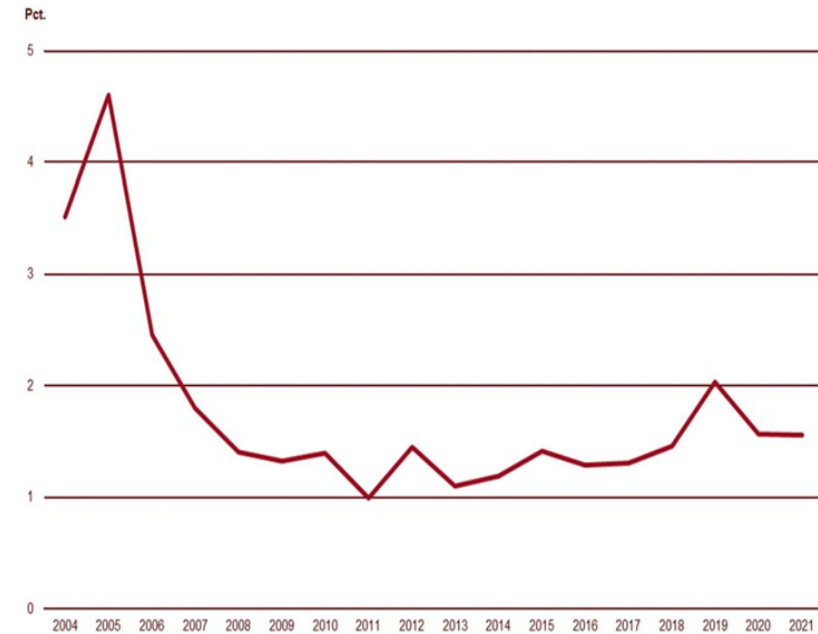
Bankmarkedet

Figur 5.1 Andelen af bankkunder, der har skiftet primær bank, 2005 til 2018

Anm.: Tallene er baseret på registerdata, som inkluderer alle kunderne på det danske bankmarked.

Realkreditmarkedet

Bankernes omkostninger og priser

- Digitalisering, fusioner og større virksomheder, nedlagte filialer, interne processer automatiseres, fyringsrunder, kunderne varetager selv flere bankopgaver.
- Det bør medføre betydelige produktivetsgevinster, lave omkostninger og lave priser (hvis konkurrencen fungerer).
- Men lave priser ser vi desværre ikke pga. markedsmagt - heller ikke på realkredit, da bidragssatser fortsat er høje

Afkast

- Regulering efter finanskrisen skal sikre, at banker ikke igen tager store risici, der påfører samfundet store omkostninger
- Sammenhæng mellem risiko og afkast. Mindre risiko er lig mindre afkastkrav
- Banker bør ikke sammenlignes med andre erhverv
- Betyder udmelding om høje krav til afkast, at bankerne må tage større risici eller udnytte svag konkurrence?

Rådgivning

- Den finansielle sektor er usædvanlig kompleks for forbrugere. Derfor har de behov for rådgivning
- Rådgivning er ofte kendetegnet ved interessekonflikter:
 - investering – provisionsstyret
 - realkredit – provisionsstyrer/fastlåst marked
 - indlån – manglende incitament for banken til at oplyse om mere fordelagtige produkter

Forbrugerrådet Tænks forslag

- Prissammenligningsplatform i stil med Forsikringsguiden.dk
- "God Skik" opdateres og skærpes, så bankerne aktivt skal kontakte og rådgive om bankens bedste muligheder for kunden ved markante renteændringer
- Som i Storbritannien: Pristjek af bankernes rentesatser sammenholdt med Nationalbankens renteutvikling
- #dkpol: "I kan godt"

Tak for ordet

